

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 5, 1-11

Évközi 5. vasárnap („C” év)

Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!

Amikor Jézus egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett köréje, hogy hallgassa az Isten szavát. Jézus látta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálóikat mosták. Beszállt hát az egyik bárkába, amelyik Simoné volt, s megkérte, hogy vigye kissé beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet.

Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra.” „Mester – válaszolta Simon –, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót.” Meg is tette, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy jöjjenek és segítsenek. Azok odamentek, és úgy megtöltötték mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt.

Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok.” A szerencsés halfogás láttán ugyanis társaival együtt félelem töltötte el. Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus bátorságot öntött Simonba: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.”

Erre partra vonták hajóikat, és mindenüket elhagyva követték Jézust.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ,

Történt pedig, amikor a tömeg szorongatta őt, hogy hallja az Isten szavát, és ő állt a Genezáreti-tó partján.

² καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἄλιεῖς ἀπ’ αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυνον τὰ δίκτυα.

És látott két bárkát, a tó partján állókat. A halászok pedig miután kiszálltak belőlük, mosták a hálót.

³ ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους.

Beszállva pedig a csónakok egyikébe, amely Simoné volt, kérte őt, hogy egy kicsit lökje el a szárazföldről, s leülve a csónakból tanította a tömeget.

⁴ ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην.

Amint pedig befejezte beszélve, mondta Simonhoz: „Evezz ki a mélyre, és vessétek ki a hálótokat fogásra!”

⁵ καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν Ἐπιστάτα, δι’ ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.

És felelve Simon mondta: „Mester, egész éjszakán át fáradozva nem fogtunk semmit, de a te szavadra ki fogom vetni a hálót.”

⁶ καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ, διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν.

És miután ezt megtették nagy mennyiségű halat fogtak össze, a hálók pedig szakadoztak (szinte szakadozni kezdtek).

⁷ καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

És intettek a társaknak a másik hajóban, hogy (oda)jőve segítsenek nekik, és jöttek és megtöltötték a két hajót, úgyhogy szinte elsüllyedtek.

⁸ ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἐξέλθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε·

Látva pedig Simon Péter leborult Jézus térdeihez mondva: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!”

⁹ θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ὧν συνέλαβον,

Ugyanis félelem fogta el őt és mind a vele levőket a halfogás miatt, amelyet

megfogtak,

¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.

hasonlóképpen pedig Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, akik Simonnak társai voltak. És mondta Simonhoz Jézus: „Ne félj, mostantól embereket fogsz (élve) elfogni.”

¹¹ καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

És miután a hajókat kivontatták a szárazföldre, elhagyva mindent, csatlakoztak hozzá.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ FACTUM EST AUTEM, CUM TURBA URGERET ILLUM ET AUDIRET VERBUM DEI, ET IPSE STABAT SECUS STAGNUM GENESARETH

¹ Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát.

¹ Történt pedig, hogy a tömeg áradt hozzá Isten igéjét hallgatni, míg ő a Genezáret tava mellett állt.

¹ *Mikor egyszer Genezáret tavának partján állt, odasereglett hozzá a nép, hogy Isten igéjét hallgassa.*

¹ *És lőn, hogy mikor a sokaság hozzá tódult, hogy hallgassa az Isten beszédét, ő a Genezáret tavánál áll vala;*

¹ Történt egyszer, hogy a Genezáreti-tó partján állt. Sokaság tolongott körülötte, hallgatták Isten igéjét.

² ET VIDIT DUAS NAVES STANTES SECUS STAGNUM; PISCATORES AUTEM DESCENDERANT DE ILLIS ET LAVABANT RETIA.

² Láta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták.

² Látott a tó mellett két hajót állni; a halászok kiszálltak belőlük, és mosták a hálóikat.

² *Látta, hogy a tó szélén két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak és hálóikat mosogatták.*

² *És láta két hajót állani a vizen: a halászok pedig, miután azokból kiszállottak, mossák vala az ő hálóikat.*

² Meglátott két partra vont bárkát. A halászok már kiszálltak, és a hálóikat mosták.

³ ASCENDENS AUTEM IN UNAM NAVEM, QUAE ERAT SIMONIS, ROGAVIT EUM A TERRA REDUCERE PUSILLUM; ET SEDENS DOCEBAT DE NAVICULA TURBAS.

³ Beszállt hát az egyik bárkába, Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet.

³ Akkor beszállt az egyik hajóba, amely Simoné volt, és megkérte őt, hogy vigye egy kissé beljebb a parttól. Ott leült, és a hajóból tanította a tömeget.

³ *Beszállt az egyik bárkába, amely Simoné volt, és kérte, hogy lökje el kissé a parttól. Aztán leült és a bárkából tanította a sokaságot.*

³ *És ő bemenvén az egyik hajóba, a mely a Simoné vala, kéré őt, hogy vigye egy kissé beljebb a földtől: és mikor leült, a hajóból tanítá a sokaságot.*

³ Beszállt az egyik bárkába, amelyik Simoné volt, és megkérte, vigye egy kissé beljebb a parttól, azután leült, és a bárkából tanította a sokaságot.

⁴ UT CESSAVIT AUTEM LOQUI, DIXIT AD SIMONEM: “DUC IN ALTUM ET LAXATE RETIA VESTRA IN CAPTURAM”.

⁴ Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!”

⁴ Amikor befejezte beszédét, ezt mondta Simonnak: »Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat a halfogáshoz!«

⁴ *Mikor befejezte tanítását, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre és vessétek ki fogásra a hálót.”*

⁴ *Mikor pedig megszűnt beszélni, monda Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat fogásra.*

⁴ Amikor abbahagyta a beszédet, ezt mondta Simonnak: – Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat!

⁵ ET RESPONDENS SIMON DIXIT: “PRAECEPTOR, PER TOTAM NOCTEM LABORANTES NIHIL CEPIMUS; IN VERBO AUTEM TUO LAXABO RETIA”.

⁵ „Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót” – válaszolta Simon –,

⁵ Simon ezt felelte neki: »Mester! Egész éjszaka fáradoztunk, és semmit sem fogtunk. A te szavadra azonban kivetem a hálót.«

⁵ *„Mester, válaszolta Simon, egész éjszaka fáradoztunk, de semmit sem fogtunk. A te szavadra azonban kivetem a hálót.”*

⁵ *És felelvén Simon, monda néki: Mester, jóllehet az egész éjszaka fáradtunk, még sem fogtunk semmit: mindazáltal a te parancsolatodra levetem a hálót.*

⁵ Simon így felelt: – Mester, egész éjszaka keményen dolgoztunk, és semmit sem fogtunk, de a te szavadra kivetem a hálót.

⁶ ET CUM HOC FECISSENT, CONCLUSERUNT PISCIMUM MULTITUDINEM COPIOSAM; RUMPEBANTUR AUTEM RETIA EORUM.

⁶ és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló.

⁶ És miután ezt megtette, a halaknak oly bő sokaságát fogták ki, hogy szakadozott a hálójuk.

⁶ *Meg is tették, és akkora tömeg halat fogtak, hogy a háló szakadozni kezdett.*

⁶ *És ezt megtévén, halaknak nagy sokaságát keríték be; szakadoz vala pedig az ő hálójuk.*

⁶ Amikor ezt megtették, oly sok halat kerítettek be, hogy szakadoztak a hálók.

⁷ ET ANNUERUNT SOCIIS, QUI ERANT IN ALIA NAVI, UT VENIRENT ET ADIUVARENT EOS; ET VENERUNT ET IMPLEVERUNT AMBAS NAVICULAS, ITA UT MERGERENTUR.

⁷ Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt.

⁷ Intettek tehát a társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek a segítségükre. Azok odamentek és megtöltötték mind a két hajót, úgyhogy csaknem elmerültek.

⁷ *Intettek a másik bárkában lévő társaiknak, hogy jöjjenek segítségükre. Azok oda is jöttek s úgy megtöltötték mindkét bárkát, hogy majdnem elmerültek.*

⁷ *Intének azért társaiknak, a kik a másik hajóban valának, hogy jöjjenek és segítsenek nekik. És eljövén, megtölték mind a két hajót, annyira, hogy csaknem elsüllyedének.*

⁷ Intettek hát társaiknak, akik a másik bárkában voltak, hogy jöjjenek, és segítsenek. Azok odamentek, és annyira megtöltötték mind a két bárkát, hogy azok már-már elsüllyedtek.

⁸ QUOD CUM VIDERET SIMON PETRUS, PROCIDIT AD GENUA IESU DICENS: “EXI A ME, QUIA HOMO PECCATOR SUM, DOMINE”. 9 STUPOR ENIM CIRCUMDEDERAT EUM ET OMNES, QUI CUM ILLO ERANT, IN CAPTURA PISCIMUM, QUOS CEPERANT;

⁸ Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!”

⁸ Ennek láttára Simon Péter Jézus lábaihoz borult és így szólt: »Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!«

⁸ *Ennek láttára Simon Péter Jézus lábához vetette magát és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!”*

⁸ *Látván pedig ezt Simon Péter, Jézusnak lábai elé esék, mondván: Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!*

⁸ Ezt látva Simon Péter leborult Jézus lába elé, és így szólt: – Menj el tőlem, Uram, mert bűnös ember vagyok!

⁹ Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el.

⁹ Mert a nagy halfogás miatt, amelyben részük volt, félelem fogta el őt és mindazokat, akik vele voltak,

⁹ *A sikeres halfogás miatt ugyanis félelem szállta meg őt és a többi vele lévőt,*

⁹ *Mert félelem fogta körül őt és mindazokat, a kik ő vele valának, a halfogás miatt, a melyet fogtak;*

⁹ Rémület fogta el ugyanis őt és azokat, akik vele voltak a halfogásnál.

¹⁰ SIMILITER AUTEM ET IACOBUM ET IOANNEM, FILIOS ZEBEDAEI, QUI ERANT SOCII SIMONIS. ET AIT AD SIMONEM IESUS: “NOLI TIMERE; EX HOC IAM HOMINES ERIS CAPIENS”.

¹⁰ Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus így szólt Simonhoz: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.”

¹⁰ hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, akik Simon társai voltak. Jézus pedig így szólt Simonhoz: »Ne félj! Ezentúl már emberek halásza leszel.«

¹⁰ *köztük Jakabot és Jánost, Zebedeus fiait is, akik Simon társai voltak. De Jézus bátorította Simont: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.”*

¹⁰ *Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, a Zebedeus fiait, a kik Simonnak társai valának. És monda Simonnak Jézus: Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.*

¹⁰ Hasonlóképpen Jakabot és Jánost, Zebedeus fiait is, akik Simon társai voltak. Jézus akkor így szólt Simonhoz: – Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!

¹¹ ET SUBDUCTIS AD TERRAM NAVIBUS, RELICTIS OMNIBUS, SECUTI SUNT ILLUM.

¹¹ Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték.

¹¹ Erre kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték őt.

¹¹ *Azok szárazra vonták a bárkákat és, elhagyva mindenüket, nyomába szegődtek.*

¹¹ *És a hajókat a szárazra vonván, elhagyák mindenöket és követék őt.*

¹¹ Erre kivonták a bárkákat a partra, és mindent otthagya követték.

1.3. BEHATÁROLÁS

Miután Lukács megemlítette, hogy Jézus Kafarnaum környékén több településen hirdette az örömhírt (Lk 4,42-44), beszámol a csodálatos halfogásnak és Simon Péterék

meghívásának epizódjáról. A helyszín, a szereplők, a halfogás pontos leírása jól körülhatárolják a szakaszt, ami a Lk 5,1-11 versek között helyezkedik el, s amit egy leprás ember meggyógyításának elbeszélése követ (Lk 5,12-16).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista Jézus kapcsán hangsúlyozza, hogy

- Jézus a természet Ura, hiszen az ő hatalmának a jele a csodálatos halfogás is.
- Jézus nem csupán a zsinagógában tanít (Lk 4,16-30), hanem a szabad ég alatt is, továbbá a tó partján Simon Péter bárkájában. Minden alkalmat megragad arra, hogy oktassa a hallgatóit. Ő nem csak Isten szavát hirdeti, hanem ő maga az Isten Igéje, akinek a szava erővel és hatalommal teli: beteljesül.
- Jézus irgalmas: a bűnös, megrendült embert nem utasítja el, hanem arra hívja, hogy ne féljen, hanem kövesse őt.
- Arra hívja Simon Pétert, s az ő személyében minden embert, hogy bízzék az ő szavában, hagyatkozzék rá, vagyis higgyen benne, még akkor is, ha emiatt ki kell lépnie az emberi logika tervezhetőségéből és kiszámíthatóságából.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ (*ton logon tú Theú*): az Isten szava, az Isten beszéde, az Isten igéje (Lk 5,1)

A szókapcsolat arra utal, hogy a szó Istené, illetve, hogy a szó eredete Isten maga. Szoros kapcsolat van tehát Isten és az ő igéje között. Az ige Isten maga (vö. Jn 1,1-2). A lukácsi kettős műben (Lukács- evangélium, Apostolok Cselekedetei) gyakran előfordul ez a kifejezés. Az emberek hallgatják Isten szavát (Lk 5,1). Akik hallgatják és megteszik, illetve megőrzik az ő beszédét, azokat nevezi az Úr jelképesen az ő édesanyjának, testvéreinek (Lk 8,21), illetve boldogoknak (Lk 11,28).

Sergius Paulus római helytartó Cipruson hallani kívánta Isten igéjét Páltól (ApCsel 13,7).

Az Apostolok Cselekedeteiben a szerző beszámol arról, hogy Szamaria lakói és a pogány népek közül sokan befogadták Isten szavát (ApCsel 8,14; ApCsel 11,1), illetve, hogy az Úr igéje növekedett, vagyis egyre többen lettek hívőkké (ApCsel 6,7; ApCsel 12,24). Az apostolok fontosnak tartják, hogy ne hanyagolják el az igehirdetés szolgálatát (ApCsel 6,2), s ezért bátran hirdetik az Úr szavát (ApCsel 4,31; ApCsel 13,5.46; ApCsel 17,13; ApCsel 18,11). Érdekes megállapítanunk, hogy Lukács az evangéliumában nem beszél még kifejezetten arról, hogy a tanítványok hirdetik az Isten igéjét, hanem, hogy elsősorban hallgatják. Az Apostolok Cselekedeteiben viszont sokkal inkább előtérbe kerül az ige elbeszélése az apostolok részéről. Ezzel talán azt kívánja hangsúlyozni a szerző, hogy Isten szavát először figyelmesen kell hallgatni, s azután lehet csak beszélni róla

másoknak. Ahogy arra Szent Ágoston püspök nyomán felhívta a figyelmet a II. vatikáni zsinat is: nehogy valaki „Isten igéjének lélektelen hirdetője legyen külsőleg, mert nem hallgatója belsőleg!” (Dei Verbum 25.; Szent Ágoston: Sermo 179,1. PL 38:966.)

Επανάγαγε (*epánágáge*): evez ki (Lk 5,4)

Ez a szó csupán háromszor fordul elő az evangéliumokban (‘visszajövet’ jelentéssel: Mt 21,18; ‘beljebb menni, kievezni’ jelentéssel: Lk 5,3-4). Lukácsnál mindkét alkalommal Simon Péter bárkájára vonatkozik. Az apostol kissé beljebb löki a hajóját, hogy abból Jézus jobban tudjon a hallgatói felé fordulni (Lk 5,3). Ez a gesztus finoman utal a Mester és Péter közötti személyes kapcsolat fokozatos elmélyülésére: Jézus Simon Péter bárkáját választja ki mintegy katedrául, ahonnan tanít, illetve őt kéri meg, hogy lökje beljebb a hajót a vízbe (Lk 5,3).

Majd miután kiszállt a bárkából, arra bátorítja Pétert, hogy újra evezzen ki, s vesse ki a hálót halfogásra (Lk 5,4). Itt ez a szó nemcsak azt jelenti, hogy induljon el az apostol halászni, hanem szimbolikusan a bizalom útjára, az önmagából való kilépés kalandjára való meghívást is jelöli, amit az epizód végén Jézus ki is mond Péternek: „Ne félj, mostantól embereket fogsz (élve) elfogni.” (Lk 5,10)

ἐπὶ τῷ ῥήματι σου (*epi tó hrémáti szú*): a te szavadra, a te kijelentésedre (Lk 5,5)

A „te szavad” szókapcsolat, habár különböző nyelvtani formában, háromszor található meg a Lukács-evangéliumban, s mindegyik alkalommal Isten, illetve Jézus szavára utal. Mária az angyali üdvözlés alkalmából azt mondja az angyalnak: „Íme az Úr szolgálója, történjék velem a te szavad szerint” (Lk 1,38). Az idős Simeon a jeruzsálemi templomban áldva Istent így szól: „Most bocsásd el a szolgádat, Uram, a te szavad szerint békességben” (Lk 2,29). Végül pedig Péter apostol ezt mondja Jézusnak a tó partján: „a te szavadra ki fogom vetni a hálókat.” (Lk 5,5) Mind a három alkalommal az Úr szava iránti feltétlen engedelmesség és bizalom fogalmazódik meg, amit a „szolgáló, szolga, rabszolga” szó is nyomatékosít (Lk 1,38; Lk 2,29). Ahogy a rabszolga engedelmeskedik gazdájának kijelentéseinek, úgy kell engedelmeskedni Isten szavának is. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni Mária, Simeon és Simon Péter szabadságát is: az Úr szavára való ráhagyatkozásuk nem kényszer, hanem szabad döntésük és bizalmuk eredménye. Feltétel nélkül hisznek abban, hogy Isten szava megvalósul. Továbbá a „te” kifejezés az Úrral való bensőséges szeretet-kapcsolatukra is utal. Tehát Isten, aki maga a tökéletes Szeretet (1Jn 4,16), a legméltóbb arra, hogy az ember megbízzék benne.

προσέπεσεν (*proszepeszen*): leborulni, földre borulni (Lk 5,8)

Ez a kifejezés Lukács evangéliumában a Jézus iránti hódolatot jelöli: Simon Péter-elsőként Lukácsnál- leborul az Úr lába előtt bűnbánata jeléül (Lk 5,8). Az ördögtől megszállott férfi is földre borul Jézus előtt, kifejezve ezzel azt, hogy elismeri a Mester isteni hatalmát, tekintélyét (Lk 8,28). Végül pedig a meggyógyult, vérfolyásos asszony is leborul az Úr előtt hite és megrendültsége jeleként (Lk 8,47).

Ezzel az evangélista hangsúlyozni szeretné, hogy minden férfinak és nőnek, minden teremtménynek egyedül Istent szabad imádnia. A földre borulás az Isten előtti teljes

önátadás szimbóluma, amellyel az ember elismeri teremtményi mivoltát, illetve azt, hogy Isten az ő Teremtője.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,12 Amikor Zakariás meglátta, zavarba jött, és elfogta a félelem.

Lk 4,36 Mindenki elámult, s egymás közt azt kérdezték: „Miféle beszéd ez? Akkora hatalma és ereje van, hogy még a tisztátalan lelkeknek is tud parancsolni, úgyszólván kimennek a megszállottakból?”

Lk 8,24 Odamentek hozzá, felkeltették, így szólva: „Mester! Mester! Itt veszünk!” Fölkelt és parancsolt a szélnek és a hullámoknak. Erre elült a háborgás, és minden elcsendesedett.

Lk 9,33 Ezek már épp menni készültek. Péter így szólt Jézushoz: „Mester, jó nekünk itt lenni! Csinálunk három sátrat, neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet!” Nem tudta, hogy mit beszél.

Lk 12,33 Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítsetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj, és nem rágja szét a moly.

Lk 17,13 és jó hangosan kérték: „Jézus, Mester! Könyörülj rajtunk!”

Lk 18,13 A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: „Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek!”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 4,18-22 Amikor Jézus a Galileai-tó mellett járt, látott két testvért, Simont, másik nevén Pétert és testvérét, András. Halászok voltak, s épp hálót vetettek a tengerbe. Megszólította őket: „Gyertek, kövessetek, s én emberek halászává teszek benneteket!” Azon nyomban otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá. Útját folytatva megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Épp hálójukat javígták a bárkában, apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal egyetemben, és a nyomába szegődtek.

Mt 8,3 Jézus kinyújtotta kezét, megérintette, s így szólt hozzá: „Akarom, tisztulj meg!” Erre az nyomban megtisztult leprájától.

Mt 8,10 Ennek hallatára Jézus elcsodálkozott és kísérőihez fordult: „Bizony mondom nektek, Izraelben nem találtam ekkora hitet.”

Mt 19,27 Akkor Péter vette át a szót: „Nézd, mi mindenünket elhagytuk, és követtünk téged. Mi lesz hát a jutalmunk?”

Mk 1,16-20 Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András – halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe. Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszek benneteket.” Rögtön otthagyták hálójukat és követték. Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és

testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában. Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust, halászegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

Jn 21,1-11 Jézus újra megjelent a tanítványoknak, ezúttal Tibériás tavánál. Így jelent meg nekik: Együtt volt Simon Péter, Tamás, melléknevén Didimus, továbbá a galileai Kánából való Natánael, Zebedeus fiai, s még két másik tanítvány. Simon Péter így szólt hozzájuk: „Megyek halászni.” „Veled tartunk” – felelték. Kimentek és bárkába szálltak. De akkor éjszaka nem fogtak semmit. Amikor megvirradt, Jézus ott állt a parton. De a tanítványok nem ismerték fel, hogy Jézus az. Jézus megszólította őket: „Fiaim, nincs valami ennivalótok?” „Nincs” – felelték. Erre azt mondta nekik: „Vessétek ki bárka jobb oldalán a hálót, s ott majd találtok.” Kivetették a hálót, s alig bírták visszahúzni a tömérdek haltól. Erre az a tanítvány, akit Jézus kedvelt, így szólt Péterhez: „Az Úr az!” Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára öltötte köntösét – mert neki volt vetkőzve –, és beugrott a vízbe. A többi tanítvány követte a bárkával. A hallal teli hálót is maguk után húzták. Nem voltak messze a parttól, csak mintegy kétszáz könyöknyire. Amikor partot értek, izzó parazsat láttak s rajta halat, mellette meg kenyeret. Jézus szólt nekik: „Hozzatok a halból, amit most fogtatok.” Péter visszament, és partra vonta a hálót, amely tele volt nagy hallal, szám szerint százötvenhárommal, s bár ennyi volt benne, nem szakadt el a háló.

Jn 21,15-17 Miután ettek, Jézus megkérdezte Simon Pétertől: „Simon, János fia, jobban szeretsz engem, mint ezek?” „Igen, Uram – felelte –, tudod, hogy szeretlek.” Erre így szólt hozzá: „Legeltesd bárányaimat!” Aztán másodszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz engem?” „Igen, Uram – válaszolta –, tudod, hogy szeretlek.” Erre azt mondta neki: „Legeltesd juhaimat!” Majd harmadszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz?” Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte: „Szeretsz engem?” S így válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.” Jézus ismét azt mondta: „Legeltesd juhaimat!”

Jn 21,19 E szavakkal jelezte, hogy milyen halállal dicsóíti majd meg Istent. Majd hozzátette: „Kövess engem!”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 33,20 Azután hozzáfűzte: „De arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.”

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Theophylactus: Jézus minél inkább kerüli a dicsőséget, az emberek általi megdicsőülést, és mivel egyre többen követik, hogy távolabb legyen a tömegtől, beszáll egy hajóba.

Aranyszájú Szent János: Miután sok csodát tett, újból elkezdte tanítani az embereket, és mivel hajón volt, halászott azoknak, akik a parton hallgatták őt.

Alexandriai Szent Kürillosz: Péter engedelmissége és a rengeteg hal kifogása misztikus értelemben egy jövőkép volt az Egyházzal. Ugyanis azok, akik az evangélium hálóját kivetik, nem fáradoznak hiába, hanem összegyűjtik a pogányok sokaságát. (...) Mikor Péter ennek a csodának tanúja volt, ráeszmélt azokra a bűnökre, amiket korábban elkövetett, ezért megijedt, hogy tisztátalanként képtelen elfogadni Jézust, aki teljesen tiszta. Mert megtanulta, hogy különbséget kell tenni a bűnös és a szent között.

Szent Ambrus: Simon Péter és Jézus párbeszédét a következőképpen kell érteni: „Valld meg bűneidet, és az Úr megbocsátja azokat.”

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

520. Jézus egész életében példaképpül adta magát nekünk: Ő a „tökéletes ember”, aki arra hív, hogy tanítványai legyünk és kövessük őt: alázatosságával példát adott nekünk a követésre, imádságával imádkozni tanít, szegénységével arra szólít, hogy a nélkülözéseket és üldözéseket készséggel vállaljuk.

618. A keresztt Krisztusnak, az Isten és az ember közötti egyedüli közvetítőnek az egyetlen áldozata. Mivel azonban megtestesült isteni személyében „valamiképpen minden emberrel egyesült”, „mindenkinek föl kínálja a lehetőséget, hogy Istennél ismert módon (...) társuljon ehhez a húsvéti misztériumhoz”. Hívja Apostolait, hogy vegyék föl keresztjüket és kövessék Őt, mert Ő szenvedett értünk, példát hagyván nekünk, hogy kövessük nyomdokait. Ő ugyanis megváltó áldozatához azokat is társítani akarja, akik annak első kedvezményezettjei. Ez valósul meg legfelső fokon az Ő Anyjának személyében, aki mindenkinél bensőségesebben társult megváltó szenvedésének misztériumához.

„A paradicsomnak ez az egyetlen és igazi lépcsője, a kereszten kívül nincs semmi, amin föl lehetne menni az égbe.”

923. A szüzeket, „amikor szent ígéretet tesznek arra, hogy Krisztust szorosabban fogják követni, a megyéspüspök a jóváhagyott liturgikus szertartás szerint Istennek szenteli, Krisztussal, Isten Fiával misztikusan eljegyzi és az Egyház szolgálatára avatja”. Ezen ünnepélyes szertartás (Consecratio virginum) által „a szűz (...) Istennek szentelt személlyé, az Egyház Krisztus iránti szeretetének jelévé, az égi Menyasszony és az eljövendő élet eszkatologikus képévé válik”.

1618. Krisztus az egész keresztény élet középpontja. A vele való kapcsolat megelőz minden más, családi vagy társadalmi kapcsolatot. Az Egyház kezdete óta voltak férfiak és nők, akik lemondtak a házasság nagy javáról azért, hogy kövessék a Bárányt, bárhova megy, az Úr dolgaival törődjenek, neki akarjanak tetszeni, és elébe menjenek az érkező

vőlegénynek. Maga Krisztus meghívott egyeseket, hogy abban az életformában kövessék Őt, melyet Ő maga élt eljűk:

„Van, aki azért képtelen a házasságra, mert úgy született. Van, akit az emberek tettek a házasságra alkalmatlanná. Végűl van, aki a mennyek országáért önként mond le a házasságról. Aki föl tudja fogni, az fogja föl!” (Mt 19,12)

1642. E kegyelem forrása Krisztus. „Miként ugyanis egykor a szeretet és a hűség szövetségével Isten a népe elé sietett, úgy most az emberek Űdvözítűje és az Egyház Vőlegénye a házasság szentsége által elébe jön a kereszteni hitvestársaknak.” Velűk marad és erőt ad nekik, hogy fölvegyék keresztiűket és így kövessék Őt, bukásaik után fölkeljenek, bocsássanak meg egymásnak, „egymás terhét hordozzák”, legyenek „egymásnak alárendelve Krisztus iránti tiszteletből” (Ef 5,21), valamint kölcsönösen szeressék egymást természetfölötti, gyengéd és termékeny szeretettel. Szeretetűk és családi életűk örömeiben már a Bárány menyegzős lakomájának előízét kapják:

„Hogyan vázolhatnám annak a házasságnak a boldogságát, melyet az Egyház egyesít, az áldozat erősít, az áldás megpecsétel, angyalok hirdetnek és az Atya érvényesnek tekint? (...) Micsoda iga: két hívű egy reménnyel, egy vággyal, egy életformával, egy szolgálatban! Mindketten testvérek, mindketten szolgatársak; semmi különbség sem testben, sem lélekben, valóban ketten egy testben vannak. Ahol egy a test, ott egy a lélek is.”

2053. Az első választ egy második követi: „Ha tökéletes akarsz lenni, akkor menj, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben. Azután jűj és kövess engem!” (Mt 19,21). A második válasz nem érvényteleníti az első. Jézus Krisztus követése magában foglalja a parancsok teljesítését. A Tűrvény nem szűnt meg, hanem az ember arra kap meghívást, hogy Mesterének személyében találja meg azt, aki a Tűrvény tökéletes beteljesedése. A három szinoptikus evangéliumban Jézusnak a gazdag ifjűhoz intézett hívása – hogy tanítványként és a parancsok megtartásával kövesse Őt – kapcsolódik a szegénységre és tisztaságra szóló buzdításhoz. Az evangéliumi tanácsok elválaszthatatlanok a parancsolatoktól.

2144. Az Isten Neve iránti tisztelet azt a tiszteletet fejezi ki, ami Isten misztériumát és a névben kifejezett szent valóságot illeti. A szent iránti érzék a vallásosság erényéhez tartozik:

„Vajon a félelem és a szentség érzése kereszteni érzés, vagy sem? Efelől senki nem kételkedhet értelmesen. Ezek az érzések ébrednének bennűnk, csak még erősebben, ha meglátnánk Isten fenségét. Ezeket éreznénk, ha tapasztalnánk jelenlétét. Amilyen mértékben hisszűk, hogy Isten jelen van, olyan mértékben fognak el bennűnket ezek az érzések. Ha semmi ilyesmit nem érzűnk, azt jelenti, hogy nem fogjuk föl, nem hisszűk, hogy jelen van.”

2732. A leggyakoribb és legrejtettebb kísértés a kicsinyhitűségűnk. Ez nem annyira a nyilvánvalű hitetlenségben, mint a tényleges rangsorolásban fejeződik ki. Amikor imádkozni kezdűnk, ezer sürgetűnek velt teendű és gond tűnik fontosabbnak; ez ismét a szív igazságának és szeretete mértékének ideje. Néha úgy fordulunk az Űrhoz, mint végsű menedékhez; de vajon valóban hisszűk ezt? Olykor az Urat szövetségesként vesszűk magunk mellé, de a szívűnk még mindig erőszakos marad. Ezekben az esetekben a

kicsinyhitőségünk megmutatja, hogy még nincs a szívünkben az alázatos készség: „Nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

631. „Jézus leszállt a föld alsó részeibe, aki alászállt, ugyanaz föl is emelkedett” (Ef 4,9–10). Az Apostoli hitvallás egy ágazatban vallja Krisztus alászállását a poklokra és föltámadását a halottak közül a harmadik napon, mert húsvétjában a halál mélységéből fakasztotta az életet.

„Krisztus, a Te Fiad,
aki visszatérvén az alvilágból
szelíd fénnnyel ragyogott föl az emberi nemnek,
és él és uralkodik mindörökkön örökké. Amen.”

632. Az Újszövetségben gyakran előforduló állítás, mely szerint Jézus „föltámadott a halálból” (1Kor 15,20), föltételezi, hogy föltámadása előtt a holtak honában időzött. Az apostoli prédikáció Jézus pokolraszállásának ezt az elsődleges jelentést adta: Jézus, mint minden ember, megismerte a halált, és a lelke leszállt hozzájuk, a holtak honába. De mint Üdvözítő szállt le oda, hirdetvén a jó hírt az ott fogva tartott lelkeknek.

633. A halottak honát, ahova a meghalt Krisztus alászállt, az Írás alvilágnak, seolnak vagy hádésznak nevezi, mert akik ott vannak, meg vannak fosztva Isten látásától. A Megváltóra várva ebben az állapotban voltak az összes megholtak, gonoszok és igazak egyaránt, ami nem azt jelenti, hogy azonos volt a sorsuk, miként Jézus az „Ábrahám kebelére” fogadott szegény Lázárról szóló példabeszédben megmutatta. „Az igazak lelkét, akik Ábrahám kebelén vártak az Üdvözítőt, a pokolraszálló Úr Krisztus kiszabadította”. Jézus nem azért szállt alá a poklokra, hogy a kárhozottakat szabadítsa ki, nem is azért, hogy a poklot, a kárhozat helyét megszüntesse, hanem hogy az igazakat szabadítsa ki, akik őelőtte éltek.

634. „A halottaknak is hirdették az evangéliumot (...)” (1Pt 4,6). A pokolraszállás az üdvösség evangéliuma hirdetésének megvalósulása a beteljesedésig. Ez Jézus messiási küldetésének utolsó szakasza, mely az időben sűrített, ugyanakkor mérhetetlen jelentőségű, mert a megváltás művét kiterjeszti minden hely, minden idő összes emberére, mindnyájan ugyanis, akik üdvözültek, a megváltásnak lettek részesei.

635. Krisztus tehát alászállt a halál mélységébe, hogy „a megholtak” hallják „Isten Fiának szavát, és akik meghallották”, éljenek (Jn 5,25). Jézus, „az élet Szerzője” {[540]} „a halál által” lerombolta azt, „akié a halál birodalma volt, tudniillik az ördögöt, és” kiszabadította „azokat, akiket a haláltól való félelem egész életükre rabszolgákká tett” (Zsid 2,14–15). Ezek után a föltámadott Krisztusnál vannak „a halál és az alvilág kulcsai” (Jel 1,18), és „Jézus nevében” meghajol „minden térd, az égieké, a földieké és az alvilágiaké” (Fil 2,10).

„Ma nagy csönd van a földön; mélységes hallgatás és néma csönd; nagy csönd, mert a Király alszik; a föld megremegett és elnyugodott, mert Isten testben elaludt, és a régóta alvókat fölébresztette (...). Bizony, először az összülőt meggy keresni mint elveszett bárányt. Azokat akarja megkeresni, akik teljes sötétségben és a halál árnyékában ülnek; a teljesen fogoly Ádámhoz és vele együtt a fogoly Évához jön Isten és az ő fiuk, hogy eloldja őket a fájdmaktól (...): Én a te Istened, aki miattad lettem a fiad (...). Serkenj föl, aki

alszol: mert nem azért alkottalak téged, hogy az alvilág foglya légy. Ébredj föl a halálból; én vagyok a halottak Élete.”

636. A hitvallás a „Jézus alászállt a poklokra” kifejezéssel vallja, hogy Jézus valóban meghalt, és halála által számunkra legyőzte a halált és az Ördögöt, „aki birtokolta a halál birodalmát” (Zsid 2,14).

637. A meghalt Krisztus isteni személyével egyesült Lelkével szállt alá a holtak honába. Az Őelőtte élt igazaknak megnyitotta a mennyország kapuját.

638. „Mi azt evangelizáljuk nektek, amit az atyák Ígéretként kaptak, mert ezt teljesítette be Isten az ő fiaiknak, amikor nekünk föltámasztotta Jézust” (ApCsel 13,32–33). Jézus föltámadása a Krisztusba vetett hitünk legnagyobb igazsága, melyet az első keresztyén közösség mint központi igazságot hitt és vitt át az életbe, a hagyomány alapvető igazságként adta tovább, az Újszövetség írásos dokumentumai megerősítették és úgy hirdették, mint ami a kereszttel együtt a húsvéti misztérium lényeges része:

„Krisztus föltámadt halottaiból, legyőzte halállal a halált, és a sírban lévőeknek életet ajándékozott.”

639. Krisztus föltámadásának misztériuma valóságos esemény, melynek az Újszövetség tanúsága szerint történetileg bizonyított megnyilvánulásai voltak. Már Szent Pál 56 körül ezt írhatta a korintusiaknak: „Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, eltemették és harmadnap föltámadt ismét az Írások szerint; megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek” (1Kor 15,3–4). Az Apostol itt a föltámadás élő hagyományáról beszél, melyet Damaszkusz kapui előtt átélte megtérése után tanult meg.

640. „Miért keresitek az élő a halottak között? Nincs itt, föltámadott” (Lk 24,5–6). A húsvéti események között az első elem, amit megtalálnak, az üres sír. Önmagában még nem jelent közvetlen bizonyítékot, mert azt, hogy Jézus holtteste nincs a sírban, másképp is lehetett magyarázni. Ennek ellenére az üres sír mindenki számára lényeges jel volt. Megtalálása a tanítványok részéről az első lépést jelentette a föltámadás tényének fölismeréséhez. Így voltak elsősorban a szent asszonyok, majd Péter. „A tanítvány, akit Jézus szeretett” (Jn 20,2), állítja, hogy amikor bement a sírba és fölfedezte a „lehelyezett gyolcsokat” (Jn 20,6), látott és hitt. Ez föltételezi, hogy az üres sír láttán megbizonyosodott arról, hogy Jézus testének távolléte nem lehet emberi mű, és Jézus nem egyszerűen visszatért a földi életbe, mint Lázár.

641. Mária Magdolna és a szent asszonyok, akik jöttek, hogy elvégezzék Jézus testének megkenését, melyet a készületi nap miatt sietve temettek el, voltak az elsők, akik találkoztak a Föltámadottal. Így Krisztus föltámadásának első hírnökei az apostolok számára az asszonyok voltak. Az apostoloknak Jézus ezután jelent meg, először Péternek, majd a tizenkettőnek. Péter tehát, aki arra hivatott, hogy erősítse meg testvérei hitét, előttük látja a Föltámadottat, és az ő tanúságára támaszkodva kiáltja a közösség: „Valóban föltámadott az Úr, és megjelent Simonnak” (Lk 24,34).

642. Mindaz, ami ezekben a húsvéti napokban történt, az apostolokat – és egész különösen Pétert – a húsvét reggelén kezdődött új korszak építésének szolgálatába

állítja. Mint a Föltámadott tanúi Egyházának alapkövei maradnak. Az első hívő közösség hite azoknak a konkrét embereknek a tanúságára épül, akiket a keresztények ismertek, és akik közül a legtöbb még közöttük élt. „Krisztus föltámadásának e tanúi” elsősorban Péter és a Tizenkettő, de nemcsak ők: Pál világosan beszél több mint ötszáz személyről, akiknek Jézus egyszerre jelent meg; megjelent még Jakabnak és a többi apostolnak is.

643. E tanúságtételek láttán lehetetlen Krisztus föltámadását a fizikai renden kívül értelmezni és nem elismerni mint történeti tény. A tényekből következik, hogy a tanítványok hite Mesterük – általa előre megmondott – szenvedése és kereszthalála radikális próbatételének vettetett alá. A szenvedés által kiváltott megrendülés oly nagy volt, hogy a tanítványok (legalábbis közülük néhányan) nem azonnal hittek a föltámadás hírének. Az evangéliumok messze nem egy misztikus elragadtatástól lelkes közösségről beszélnek; megtört („szomorú”: Lk 24,17) és megfélelmitett tanítványokat állítanak elénk. Ezért nem hittek a sírtól visszatérő szent asszonyoknak, és szavukat „képzeltetésnek tartották” (Lk 24,11). Amikor Jézus húsvét estéjén megmutatta magát a Tizenegynek, „szemükre vetette hitetlenségüket és szívük keménységét, mert nem hittek azoknak, akik látták őt föltámadottan” (Mk 16,14).

644. A tanítványok még a föltámadott Jézus valósága láttán is kételkedtek; annyira lehetetlennek tűnt nekik a dolog: azt gondolták, hogy kísértetet látnak, „álmélkodtak, de örömeikben még mindig nem mertek hinni” (Lk 24,41). Tamás a kételkedésnek ugyanezt a próbáját élte át, s még a Máté által elbeszél utolsó, galileai megjelenéskor is „egyesek (...) kételkedtek” (28,17). Ezért a hipotézis, mely szerint a föltámadás az apostolok hitének (vagy hiszékenységének) „eredménye” lett volna, minden alapot nélkülöz. Épp ellenkezőleg, hitük a föltámadásban – az isteni kegyelem hatása alatt – a föltámadott Jézus valóságának közvetlen megtapasztalásából született.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA CATECHESI TRADENDAE KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

7. A tanító Krisztus Ez a tanítás nem elvont igazságok gyűjteménye, hanem Isten eleven misztériumának közlése. Mert Krisztus, aki az evangéliumban tanít, messze több, mint Izrael „tanítói” és azok tanítása, mégpedig azon különleges kapcsolat miatt, amelyet Krisztus személye, szavai és tettei között láthatunk. Az evangéliumokból ugyanis nyilvánvaló, hogy Jézus „tanított”. De nemcsak tanított, hanem „tanított és cselekedett” (ApCsel 1,1). E két szóval, amelyekkel az Apostolok Cselekedetei kezdődik, Szent Lukács összekapcsolja s ugyanakkor szétválasztja Krisztus küldetésének e két kiemelkedő vonását. Krisztus valóban tanított, és ez az a tanúság, amelyet önmaga mellett tesz: „Naponta ott voltam a templomban és tanítottam” (Mt 26,55; vö. Jn 18,20). Tanítványai csodálattal hallgatják és álmélkodva figyelik Őt, aki mindig és mindenütt tanít, eddig soha nem tapasztalt tekintéllyel: „...tömeg vette körül, ő pedig szokása szerint tanította őket” (Mk 10,1); „tanításával ámulatba ejtett mindenkit, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van” (Mk 1,22; vö. Mt 5,2; Lk 5,3; Jn 7,14). Ezt ellenségei is észrevették és vádat kovácsoltak belőle ellene: „Tanításával fölláztatja a népet Galileától kezdve egészen Judeáig!” (Lk 23,5)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VITA CONSECRATA KEDZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

22. Az Istennek szentelt élet a Szentlélek készítésére „kifejezettebben követi és az Egyházban mindig láthatóvá teszi” azt az életformát, melyet Jézus, akit országáért az Atya megszentelt és a világba küldött, magára vállalt és az Őt követő tanítványok számára meghatározott (vö. *Mt 4,18--22; Mk 1,16--20; Lk 5,10--11; Jn 15,16*). Jézus Istennek-szenteltsége világosságánál minden szentség forrásának, az Atyának kezdeményezésében fedezhetjük föl az Istennek szentelt élet ősforrását. Ugyanis Jézus maga az, akit „Isten fölkent Szentlélekkel és erővel” (*ApCsel 10,38*), „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (*Jn 10,36*). A Fiú magához ölelve az atyai konszekrációt, viszonzásul Neki szenteli magát az emberekért (vö. *Jn 17,19*): tiszta, engedelmes és szegény élete az Atya tervével való gyermeki és tökéletes azonosulásának kifejeződése (vö. *Jn 10,30; 14,11*). Tökéletes önátadása földi élete minden mozzanatának a megszentelő Istennek-szenteltség jelentését adja.

Ő az *engedelmesség maga*, aki nem azért szállt alá az égből, hogy a saját akaratát tegye, hanem annak akaratát, aki Őt küldte (vö. *Jn 6,38; Zsid 10,5.7*). Egész életmódját és cselekvési stílusát az Atya kezébe helyezi (vö. *Lk 2,49*). Gyermeki engedelmességgel magára veszi a szolgai állapotot: „Kiüresítette magát, és olyan lett, mint egy rabszolga, ... és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (*Fil 2,7--8*) Az Atya iránti engedelmességben Krisztus – jóllehet elismeri és védelmezi a házastársi élet méltóságát és szentségét – szüzi életet él, és így föltárja *a szüzesség nagy értékét és titokzatos lelki termékenységét*. Az Atya tervével való azonosulása nyilatkozik meg szegénységében is: „Ő, aki gazdag volt, értetek szegénnyé lett, hogy titeket szegénysége által gazdaggá tegyen.” (*2Kor 8,9*) *Tökéletes szegénysége* mutatkozik meg abban, hogy mindenét az Atyának ajándékozza.

Az Istennek szentelt élet élő emlékezés Jézus élet- és cselekvésmódjára, arra, ahogyan a megtestesült Ige az Atya és a testvérek színe előtt viselkedett. Az Istennek szentelt élet ugyanis az Üdvözítő életének és tanításának eleven hagyománya.

Határozott elkötelezettség a lelki élet mellett

93. A szinóduson ismételten hangot kapott az az igény, hogy az Istennek szentelt életnek erős és mély *lelkiség forrásából kell táplálkoznia*. Ez az Istennek szentelt élet lényegéhez tartozó, elsőrangú követelmény, hiszen aki az evangéliumi tanácsok követését vállalta, az a többi megkereszteltnél fokozottabban köteles minden erejével törekedni a szeretet tökéletességére. Olyan kötelezettség ez, melyre a szent alapítók és alapítónők, valamint sok Istennek szentelt személy példája világosan emlékeztet, akik Krisztus iránti hűségüket a vértanúságig megőrizték.

Törekvés az életszentségre: ez összefoglalva minden Istennek szentelt élet programja, még a harmadik évezred küszöbén szükséges megújulás szempontjából is. E program kezdete az, hogy Krisztus kedvéért mindent elhagynak (vö. *Mt 4,18--2; 19,21.27; Lk 5,11*), és Őt mindenek elé helyezik, hogy teljesen részesülhessenek az Ő húsvéti misztériumában.

Jól megértette ezt Szent Pál, amikor így szól: „Uramnak, Krisztus Jézusnak fontos ismeretéhez mérten mindent hátránynak tekintek..., hogy megismerjem Őt és föltámadásának erejét.” (*Fil 3,8.10.*) Ezt az utat az apostolok kezdettől fogva

kijelölték, miként ezt a keleti és nyugati hagyomány őrzi: „Mindazok, akik ma Jézust követik és az Ő kedvéért elhagynak mindent, az apostolokra emlékeztetnek, akik elfogadván a meghívást, lemondtak mindenről. A hagyomány szerint ezért a szerzetesi életről úgy beszélünk, mint *apostoli életformáról*.” Ugyanez a hagyomány az Istennek szentelt életben meglátta az Istennel való különleges szövetség és a Krisztussal való jegyesség természetét is, aminek mestere volt Szent Pál a saját példájával (vö. *1Kor 7,7*) és a Szentlélek vezetésével átadott tanításával (vö. *7,40*).

Elmondható, hogy a lelki élet, ha úgy tekintjük, mint Krisztusban kapott és a Szentlélek szerint folyó életet, a növekvő hűség útjának formáját ölti, melyen az Istennek szentelt személyt a szeretet teljes közösségében és az Egyház szolgálatában a Szentlélek vezeti és formálja Krisztushoz hasonlóvá.

Mindezek beépülve az Istennek szentelt élet különböző megbízható formáiba *sajátos lelkiséget* eredményeznek: az Istenhez és a környezethez fűző kapcsolat konkrét tervét, melyre különleges lelki hangsúlyok és gyakorlati döntések jellemzőek, s Krisztus misztériumának valamelyik szempontját emeli ki és testesíti meg. Amikor az Egyház az Istennek szentelt élet egy formáját vagy egy intézményt elismer, garantálja, hogy ennek lelki és apostoli karizmájában minden objektív követelmény adva van ahhoz, hogy az evangéliumi tökéletességet személyesen és közösségben el lehessen érni.

A lelki életnek tehát az Istennek szentelt élet családjainak programjában első helyen kell állnia, annak érdekében, hogy minden intézmény és minden közösség egy igazán evangéliumi lelkiség iskolája legyen. A lelki életnek mind személyes, mind közösségi elkötelezettségben adott elsőbbségétől függ az apostolkodás termékenysége, a szegények iránti szeretet önzetlensége, és az ifjú nemzedék hivatására gyakorolt vonzereje. Az *Istennek szentelt élet lelki minősége* képes fölrázni korunk embereit – akik szomjaznak az abszolút értékek után –, s így nagyon vonzó tanúságtétellé válik.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA ECCLESIA DE EUCHARISTIA KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

6. Ezt az eucharisztikus „csodálatot” szeretném élénkíteni bennetek jelen enciklikámmal, folytatva a jubileumi örökséget, amit két apostoli levelemmel – a *Novo millennio ineunte* és annak máriás megkoronázása, a *Rosarium Virginis Mariae* levelekkel – akartam átadni az Egyháznak. Szemlélni Krisztus arcát, és pedig Máriával együtt szemlélni – ez az a program, melyet a harmadik évezred hajnalán az Egyháznak adtam, amikor arra szólítottam föl, hogy az új evangelizáció lelkesedésével evezzen a mélyre a történelem tengerén (vö. *Lk 5,4*). Krisztus szemlélése azt is jelenti, hogy föl tudjuk ismerni mindenütt, ahol megmutatkozik sokféle jelenlétében, de mindenekelőtt testének és vérének eleven Szentségében. Az *Egyház az eucharisztikus Krisztusból él*, belőle táplálkozik, tőle nyeri világosságát. Az Eucharisztia a hit misztériuma, s ugyanakkor a „világosság misztériuma”. Valahányszor az Egyház ünnepli, a hívők bizonyos módon átélhetik a két emmauszi tanítvány élményét: „Megnyílt a szemük és fölismerték őt” (*Lk 24,31*).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA PASTORES GREGIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

5. Jelen apostoli buzdításommal – melybe belefoglalom a Püspöki Szinódus 10. általános rendes gyűlésén kierlelt gondolatokat az első vázlattól az Instrumentum laborisig, a gyűlésteremben elhangzott hozzászólásoktól a belőlük született két Beszámolóig, a kisebb csoportokban felvetődött gondolatoktól és lelkipásztori tapasztalatoktól a Javaslatokig bezárólag, melyeket a Szinódus munkájának eredményeként átadtak nekem, hogy az egész Egyház számára adjak ki egy dokumentumot a Szinódus témájáról, a püspökről mint az evangélium szolgájáról, hogy a világ remélni tudjon, – testvérként üdvözlöm és a béke csókját küldöm minden püspöknek, aki közösségben van azzal a katedrával, amely elsőként Péterre bízott, hogy az egység biztosítéka legyen, s miként mindenki elismeri, a szeretetben foglalja el az első széket. Felétek, tisztelendő és drága Testvéreim, megismétlem a fölhívást, melyet az új évezred kezdetén az egész Egyházhoz intéztem: *Duc in altum!* Sőt, maga Krisztus ismétli ezt azoknak az apostoloknak az utódai felé, akik az ő élő hangján hallották ezt a felszólítást, és Benne bízva elindultak küldetésükre a világ útjain: *Duc in altum!* (Lk 5,4) Az Úr e sürgető felhívásának fényénél „újragondolhatjuk az Egyházban ránk bízott hármass feladatát: a tanítás, a megszentelés és a kormányzás feladatát. Evez a mélyre a tanításban! »Hirdesd az igét – mondjuk az Apostollal -, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan, ints, kérj, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel.« (2Tim 2,4) Evez a mélyre a megszentelésben! A hálók, amelyeket ki kell vetnünk az emberek között, elsősorban a szentségek, melyeknek mi vagyunk a fő osztogatói, szabályozói, őrei és előmozdítói. A szentségek üdvözítő hálót alkotnak, amely megszabadít a rossztól és elvisz az élet teljességére. Evez a mélyre a kormányzásban! Mint a papok és a többi munkatársak által segített pásztoroknak és atyáknak az a feladatunk, hogy gyűjtsük össze a hívők családját és neveljük benne a szeretetet és a testvéri közösséget. Bármilyen nehéz és fárasztó a feladat, senki ne veszítse kedvét. Péterrel és az első tanítványokkal együtt mi is ismételjük meg bizalomteljes hitvallásunkat: Uram, „a te szavadra kivetem a hálót” (Lk 5,5)! A te szavadra, Krisztus, szolgálni akarjuk a te evangéliumodat, hogy remélni tudjon a világ. Ily módon, mert a remény embereiként élnek és szolgálatukban a közösség és küldetés egyházzsemléletét tükrözik, a püspökök valóban a remény ébresztői lesznek nyájuk számára. Mi tudjuk, hogy a világnak szüksége van a „reményre, mely nem csal meg” (vö. Róm 5,5). Mi tudjuk, hogy ez a remény Krisztus. Tudjuk, ezért hirdetjük a keresztből fakadó reményt.

Ave Crux spes unica! 'Üdvözlégy szent kereszt, egyetlen remény!' E köszöntés, mely a Püspöki Szinódus 10. általános rendes gyűlése munkájának közepén hangzott fel a gyűlésteremben, hangozzék mindig ajkunkon, mert a kereszt a halál és az élet misztériuma.

E húsvéti örömhír hirdetésében szent pásztorok serege járt előttünk, akik az Egyházban a Jó Pásztor beszédes jelei voltak. Mi ezért mindig hálát adunk és áldjuk a mindenható, örök Istent, mert – ahogy a szent liturgiában énekeljük – példájukkal megerősít, tanításukkal oktat és közbenjárásukkal oltalmaz minket. E szent püspökök mindegyikének arca az Egyház első éveitől kezdve napjainkig – ahogy a Szinódus

befejezésekor mondtam – olyan, mint egy-egy mozaikszem egy nagy, misztikus mozaikképben, mely a Jó Pásztor arcát mutatja.

Tehát Őrá szegezzük a tekintetünket, hogy ebben is példaképei legyünk a nyájnak, melyet a Pásztorok Pásztora bízott ránk, hogy egyre nagyobb elkötelezettséggel legyünk az evangélium szolgálói, hogy a világ remélni tudjon.

Urunk és Mesterünk arcát szemlélve abban az órában, amikor „mindvégig szerette övét”, valamennyien, mint Péter apostol, engedjünk megmosni a lábunkat, hogy részünk lehessen Ővele (vö. *Jn 13,1-9*). És azzal az erővel, ami Belőle árad a Szent Egyházba, papjaink és diakónusaink, minden Istennek szentelt szerzetesünk és drága laikus híveink színe előtt hangos szóval ismételjük: „Bármik vagyunk, ne bennünk reménykedjete: ha jók vagyunk, szolgálk vagyunk; ha rosszak vagyunk, akkor is szolgálk vagyunk. Ha azonban jó és hűséges szolgálk vagyunk, akkor vagyunk igazán szolgálk” – az evangélium szolgálói, hogy a világ remélni tudjon.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA: NOVO MILLENIO INEUNTE KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

Duc in altum!

Haladjunk tehát előre reménységben! Új évezred nyílik meg az Egyház előtt, mint valami széles óceán, melynek kalandjaiba Krisztus támogatására támaszkodva bocsátkozhatunk. Isten Fia, aki kétezer évvel ezelőtt megtestesült az emberek iránt viselt szeretetből, ma is folytatja művét: átható tekintetre van szükségünk, hogy ezt megláthassuk, és főként tágas szívre, hogy magunk is munkálóivá legyünk. Vajon nem azért ünnepeltük-e a Jubileumi Évet, hogy újra kapcsolatba kerüljünk reménységünknek ezzel az eleven forrásával? Az általunk szemlélt és szeretett Krisztus most újra arra hív minket, hogy induljunk útnak: „Mentjete tehát, tegyete tanítványommá mind a népeket! Kereszteljete meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére” (Mt 28,19). Ez a missziós parancs bevezet bennünket a harmadik évezredbe, ugyanakkor arra a lelkesedésre buzdít minket is, mint amely az első keresztényeket hevítette: magának a Léleknek az erejére számíthatunk, aki kiáradt Pünkösdkor, s aki ma is arra ösztönöz bennünket, hogy folytassuk utunkat annak a reménynek a jegyében, amely „nem csal meg” (Róm 5,5).

Az új évszázad kezdetén élénken rá kell térnünk a világ új útjaira. Különféle utakon haladunk mi valamennyien és különféle utakon halad valamennyi Egyház is, azok között azonban nincs távolság, akik egyé forrtak az egyetlen közösségben – abban a közösségben, mely mindennap az eucharisztikus Kenyérnek és az Élet Igéjének asztaláról táplálkozik. Minden vasárnap olyan, mint az Utolsó Vacsora termében tartott találkozó, ahol a feltámadt Krisztus újra nekünk adja magát, mint amikor „a hét első napjának” (*Jn 20,19*) estéjén megjelent övéi előtt, rájuk „lehelte” a Lélek éltető ajándékát és elindította őket az evangelizáció nagy kalandjára.

A szent Szűz elkísér bennünket ezen az úton. Néhány hónappal ezelőtt Rómában, a világ számos pontjáról érkezett püspökökkel egyetemben, neki ajánlottam fel a harmadik évezredet. Az elmúlt évek során számtalanszor mutattam be és szólítottam úgy a Szűzanyát, mint „az új evangelizáció Csillagát”. Egyben fényes hajnalunk és biztos vezetőnk is ő. Magának Jézusnak a szavaival (vö. *Jn 19,26*) így fordulok hozzá:

„Asszony, nézd, a fiaid”, és felkínálom neki az egész Egyház gyermeki szeretetét.

Kedves Testvérek! A Szent Kapu szimbóluma bezárul mögöttünk, de csak azért, hogy minden korábbinál szélesebbre tárjuk azt az eleven kaput, aki maga Krisztus. A Jubileum lelkesedése után nem kell visszatérnünk a szürke hétköznapiakba. Éppen ellenkezőleg: ha zarándokutunk hiteles volt, akkor megmozgatta meggémberedett tagjainkat, hogy az előttünk álló útra térjünk. Pál apostol lendületét kell utánoznunk:

„... nekilendülök annak, ami előttem van. Futok a kitűzött cél felé, az égi hivatás jutalmáért, amelyre Isten meghívott Krisztusban” (Fil 3,13-14). Egyúttal Mária szemlélődő magatartását is utánoznunk kell, aki a Jeruzsálem szent városába tett zarándokút után hazatérve názáreti házába hűségesen megőrizte szívében Fiának misztériumát (vö. Lk 2,51).

Bárcsak a feltámadt Jézus, aki velünk halad, akár az emmauszi tanítványokkal, és felismerteti magát „a kenyértörésben” (Lk 24,35), éberen találna bennünket, készen arcának felismerésére, hogy mi is testvéreinkhez szaladjunk és beszámoljunk nekik a nagy hírről: „Láttuk az Urat!” (Jn 20,25).

Ez lesz a 2000. Év Jubileumának – mely megelevenítette előttünk a Názáreti Jézusnak, Isten Fiának és az ember Megváltójának misztériumát – hön áhított gyümölcse.

E Jubileum lezárulásának pillanatában, mely a reményteli jövő felé fordít bennünket, szálljon Krisztus által, a Szentlélekben az Atyához az egész Egyház dicsőítő és hálaadó imája!

Ezzel a kívánsággal adom szívem mélyéből Mindnyájatoknak Áldásomat.

XVI. BENEDEK PÁPA VERBUM DOMINI KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

10. Aki ismeri az Isteni Szót, teljességgel ismeri az egész teremtés értelmét is. Ha ugyanis az összes dolgok Őbenne „állnak fenn”, aki „mindenek előtt való” (vö. Kol 1,17), akkor az, aki az életét a Szóra építi, valóban szilárd és maradandó épületet épít. Isten Szava arra készlet, hogy változtassuk meg realizmus fogalmunkat: realista az, aki fölismeri Isten Igéjében mindenek alapját. Erre különösen most van szükségünk, amikor sok dolog, amelyekre életeteket építenek, amelyek kísértenek, hogy beléjük vessük a reményünket, megmutatják felszínes mivoltukat. A birtoklás, az élvezet és a hatalom előbb vagy utóbb megmutatja, hogy képtelen betölteni az emberi szív mélységes vágyait. Az embernek ugyanis élete építéséhez szilárd alapokra van szüksége, melyek akkor is megmaradnak, amikor az emberi bizonyosságok csődöt mondanak. Valójában mivel „a Te szavad, ó Urunk, örökre szilárd az egekben, és az Úr hűsége megmarad nemzedékről nemzedékre” (Zsolt 119,89-90), aki erre a szóra épít, életének házát sziklára építi (vö. Mt 7,24). Bárcsak a szívünk minden nap elmondhatná Istennek: „Te vagy az én menedékem és pajzsom, a Te szavadban remélek” (Zsolt 119,114). És amit Szent Péter, azt mi is meg tudnánk tenni minden nap, bízván az Úr Jézusban: „A te szavadra kivetem a hálót” (Lk 5,5).

12. A patrisztikus és középkori hagyomány, amikor a „Szó krisztológiáját” szemlélte, megdöbbenő kifejezést használt: az Ige lerövidítette önmagát, „Az egyházatyák a görög ószövetségi szövegben találtak egy szót Izaiás prófétánál, amit azután Szent Pál

is idéz annak bizonyosságaként, hogy Isten új útjait mennyire előre hirdették már az Ószövetségben. Ott ezt olvasták: »Isten rövidde tette a Szavát, lerövidítette azt« (Iz 10,23; Róm 9,28) (...) A Fiú maga a Szó, Ő a Logosz: az örök Szó kicsinyke lett - oly kicsi, hogy elfért egy jászolban. Csecsemővé lett, hogy a Szó számunkra elviselhető legyen”. Ezután a Szó nem csupán hallható, nem csupán hangja van, most a Szónak már arca is van, akit tehát láthatunk: a Názáreti Jézus. Az evangéliumok elbeszélését követve látjuk, hogyan mutatkozik meg Jézus embersége páratlan mivoltában épp Isten Szavával kapcsolatban. Ő ugyanis a maga tökéletes emberségében percről percre megvalósítja az Atya akaratát; Jézus hallja az Atya hangját, és egész mivoltával engedelmeskedik; ismeri az Atyát és megtartja az Ő szavát (vö. Jn 8,55); elmondja nekünk az Atya dolgait (vö. Jn 12,50); „a szavakat, melyeket nekem adtál, én átadtam nekik” (In 17,8). Így tehát Jézus megmutatja, hogy az isteni Logosz adja nekünk magát, de az új Ádámot is, az igaz embert, aki minden pillanatban az Atya akaratát teszi, nem a sajátját. Ő „növekedett bölcsességben, korban és kegyelemben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,52). Tökéletesen hallja, megvalósítja magában és közli velünk az Isteni Szót (vö. Lk 5,1). Végül Jézus küldetése a húsvéti misztériumban teljeseedik be: ekkor ott állunk a „kereszt szava” előtt (1Kor 1,18). Az Ige elnémul, halotti lesz a csönd, mert „kimondta magát” az elnémulásig, nem tartogatva már semmit, amit közölnie kellett volna. Az egyházatyák szemlélve e misztériumot, Isten anyja ajkára adják e szavakat:

„Szótlan az Atya Szava, aki megteremtett mindent, ami szól; élettelenül hunytak ki annak szemei, akinek szavára és intésére mozog minden, ami él”. Itt valóban a „legnagyobb” szeretetet tanúsították irántunk, azt, amely odaadja életét a barátaiért (vö. Jn 15,13)-

E nagy misztériumban Jézus úgy mutatkozik, mint az Új és Örök Szövetség Szava: Isten szabadsága és az ember szabadsága véglegesen találkozott az Ő megfeszített testében, egy feloldhatatlan és örök érvényű szövetségben. Az utolsó vacsorán az Eucharisztia alapításakor maga Jézus beszélt az Ő vére ontásában megkötött „új és örök szövetségről” (vö. Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20), amikor úgy mutatkozott, mint a föltámadott igaz bárány, akiben beteljesedik a rabszolgaságból való végső szabadulás. A föltámadás fényességes misztériumában a Szó e hallgatása a maga hiteles és végső jelentésében mutatkozik meg. Krisztus, Isten megtestesült, megfeszített és föltámadott Szava mindenképpen ura; ő a Győztes, a mindeneket ítélő Pantokrátor, és őbenne így mindenképpen örökre össze lettek foglalva (vö. Ef 1,10). Krisztus tehát „a világ világossága” (Jn 8,12), az a világosság, mely „a sötétségben világít” (Jn 1,5), s amelyet a sötétség nem tudott legyőzni (vö. Jn 1,5). Most értjük meg egészen a 119. zsoltárt:

„Lámpás a lépéseimnek a te szavad, világosság az én utamon” (105. v.); ez a föltámadott Szó a végső világosság a mi utunkon. A keresztények kezdettől fogva tudatában voltak annak, hogy Krisztusban Isten Szava személyként van jelen. Isten Szava az az igaz világosság, amelyre az embernek szüksége van. Igen, a föltámadásában Isten Fia úgy kelt föl, mint a világ Világossága. Most ha Ővele és Őáltala élünk, a világosságban élhetünk.

FERENC PÁPA ÜZENETE A 31. IFJÚSÁGI VILÁGNAPRA

3. ... mert meglátják az Istent

Minden férfi és nő szívében folyamatosan felhangzik az Úr hívása: „Az én arcomat keressétek!” (vö. Zsolt 27,8). Ugyanakkor mindig szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy szegény bűnösök vagyunk. Ezt olvassuk például a Zsoltárok könyvében: „Ki mehet fel az Úr hegyére? Ki állhat az ő szent helyén? Akinek a keze tiszta és ártatlan a szíve” (Zsolt 24,3-4). De nem kell ezért félnünk és elveszítenünk bátorságunkat: a Bibliában és mindnyájunk személyes történetében azt látjuk, hogy mindig Isten teszi meg az első lépést. Ő az, aki megtisztít minket, hogy színe elé állhassunk.

Izajás próféta, amikor megkapta a hívást az Úrtól, hogy szóljon a nevében, megrémült és ezt mondta: „Jaj nekem, végem van, mert tisztátalan ajkú ember vagyok” (Iz 6,5). Az Úr mégis megtisztította őt: elküldött hozzá egy angyalt, aki megérintette az ajkát és ezt mondta neki: „Eltűnt gonoszságod és bocsánatot nyert a bűnöd” (6,7). Az Újszövetségben, amikor a genezáreti tónál Jézus meghívta első tanítványait és végbevitte a csodálatos halfogást, Simon Péter térdre borult előtt és így szólt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” (Lk 5,8). Nem kellett sokáig várnia a válasza: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel” (5,10). És amikor az egyik tanítvány azt kérte tőle: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, s az elég lesz nekünk”, a Mester ezt válaszolta: „Aki engem látott, az Atyát is látta” (Jn 14,8-9).

Az Úr hívása, hogy találkozzunk vele, mindnyájunkhoz szól, bárhol és bármilyen helyzetben is vagyunk. Elegendő, hogy az ember „döntsön úgy: engedi, hogy ő találkozzon vele, hogy mindennap szünet nélkül keresi őt. Nincs olyan ok, amiért valaki azt gondolhatná, hogy ez a meghívás nem neki szól” (Evangélium apostoli buzdítás, 3). Mindnyájan bűnösök vagyunk, rászorulunk, hogy az Úr megtisztítson bennünket. Elég, ha egy apró lépést tesz valaki Jézus irányában, és felfedezheti, hogy Ő mindig tárt karokkal várja, főként a kiengesztelődés szentségében, amely kiemelkedő lehetőség rá, hogy találkozzunk az isteni irgalommal, amely megtisztítja és újrateremti a szívünket.

Igen, kedves fiatalok, az Úr találkozni szeretne velünk, szeretné, ha „látnánk” őt.

„Hogyan?” – kérdezhetitek ti erre tőlem. Avilai Szent Teréz is, aki pontosan 500 évvel ezelőtt született Spanyolországban, már kicsi korában ezt mondogatta a szüleinek: „Látni akarom Istent”. Azután felfedezte, hogy az imádság útja

„bensőséges baráti kapcsolat azzal, akiről érezzük, hogy szeret bennünket” (Önéletrajz 8,5). Ezért kérdezem tőletek: imádkoztok-e? Tudjátok, hogy beszélgethettek Jézussal, az Atyával, a Szentlélekkel éppúgy, ahogy a barátjával beszélget az ember? És nem akármelyik barátjával, hanem a legjobb, legbizalmasabb barátjával! Próbáljátok meg, igen egyszerűen. Fel fogjátok fedezni azt, amit egy ars-i földműves mondott a faluja szentéletű plébánosának: amikor imádkozom a tabernákulum előtt „én Őt nézem, Ő meg engem néz” (A Katolikus Egyház Katekizmusa, 2715).

Ismét arra hívlak benneteket, hogy találkozzatok az Úrral a Szentírás gyakori olvasása révén. Ha még nem szokásotok ezt, kezdjétek az Evangéliumokkal. Minden nap olvassatok el egy részt. Engedjétek, hogy az Isten Igéje megszólítsa a szíveteket,

megvilágosítsa lépéseiteket (vö. Zsolt 119,105). Fel fogjátok fedezni, hogy meg lehet „látni” Istent a testvérek arcában is, főként a legelhagyatottabbakéban: a szegényekében, az éhezőkében, a szomjazókében, az idegenekében, a betegekében, a bebörtönzöttekében (vö. Mt 25,31-46). Megtapasztaltátok-e ezt már? Kedves fiatalok, ahhoz, hogy megértsétek Isten országának logikáját, szegényeknek kell lennetek a szegényekkel együtt. A tiszta szív szükségképpen lecsupaszított is, amely képes leereszkedni, hogy megossza életét a szükséget szenvedőkkel.

(...)

Közületek egyesek érzik vagy érezni fogják az Úr hívását, hogy házasságot kössenek, családot alapítsanak. Manapság sokan azt hiszik, hogy ez a hivatás „kiment a divatból”, de ez nem igaz! Éppen ezért az Egyház teljes közössége egy különleges időszakot él most, amelyben a család hivatását és küldetését gondolja át az Egyházon belül és a mai világ egészében. Ezen kívül arra is hívlak benneteket, hogy vizsgáljátok meg a megszentelt életre vagy a papságra szóló hívást is. Milyen szép olyan fiatalokat látni, akik vállalják e hivatást és teljes mértékben Krisztus és Egyháza szolgálatára szentelik életüket! Kérdezzétek meg magatoktól tiszta lélekkel, és ne féljete attól, amit Isten kér tőletek! A ti „igen”-etek révén, amit az Úr hívására adtok, a remény magvaivá válhattok az Egyházban és a társadalomban. Ne felejtsetek el: Isten akarata a mi boldogságunk!

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az Istennel való találkozás során az ember megtapasztalja saját gyengeségét és bűnösségét. Izajás próféta így kiált fel az *első olvasmányban* (Iz 6,1-2a.3-8): „Jaj nekem, végem van, mert tisztátalan ajkú ember vagyok, és tisztátalan nép között élek, mégis szememmel láttam a Királyt, a Seregek Urát!” Pál a *második olvasmányban* (1Kor 15,1-11) pedig így vall önmagáról: „Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok között, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát.” Végül Simon Péter az *evangéliumi szakaszban* (Lk 5,1-11) ezekkel a szavakkal fordul Jézushoz: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok.” Mindezek ellenére Isten irgalma hatalmasabb minden emberi gyarlóságnál. Az Úr bízik az emberekben, küldetésre, szolgálatára hívja őket. Ezt láthatjuk az említett személyek esetében is: Izajásnak ezt mondja Isten az *első olvasmányban*: „Kit küldjek el? Ki megy el nekünk?”; Pálnak is megjelenik a feltámadt Krisztus, hogy apostoli munkára küldje őt (*második olvasmány*). Péternek pedig ezt válaszolja a Mester az *evangéliumi epizódban*: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.” Illetve ezt hangsúlyozza az *alleluja vers* is (Mt 4,19): „Kövessetek engem, mondja az Úr, és én emberek halászává teszek titeket.”

A növekedést az Úr adja, aki szeretetével, kegyelmével oltalmaz, támogat minket is, ahogy a liturgia folyamán halljuk többször is: „Urunk, Istenünk, őrizd szüntelen jószággal Egyházadat, és erősítsd mindenkor oltalmaddal, mert csak a te kegyelmedre hagyatkozhat.” (*kezdő könyörgés*); „Megszabadít engem a te jobb kezed, az Úr javamra

dönti el ügyemet.” (*válaszos zsoltár: Zsolt 137,1-5.7c-8*); „De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem hatástalan.” (*második olvasmány*); „Mennyei Atyánk, add kegyelmedet, hogy minden más oltalomnál és segítségnél inkább bízunk gondviselő jóságodban!” (*a hívek könyörgését záró fohász*).

Isten hívására és jóságára pedig az ember egyetlen helyes válasza az Úr előtti hódolat és hála s az Isten Szava iránti engedelmesség és bizalom: „Íme, itt vagyok, engem küldj el!” (*első olvasmány*); „Angyalaid előtt zsoltárt éneklek, magasztallak téged, Istenem. (...) szent templomodban arcra borulok.” (*válaszos zsoltár*); „»Mester, (...) a te szavadra kivetem a hálót.« (...) Simon Péter Jézus lábához borult” (*evangéliumi szakasz*); „A mindenható Isten szeret minket, és törődik velünk. Terjesszük eléje bizalommal kéréseinket!” (*a hívek könyörgését bevezető fohász*); „Adjunk hálát az Úrnak jóságáért, az emberek fiaival tett nagy csodáiért” (*áldozási ének: Zsolt 106,8*).

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Hozzatok áldozatot (605)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/205/gr/730/hozzatok-aldozatot-tollite-hostias

Belépek Isten oltárához (594)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/205/comm/734/belepek-isten-oltarahoz-introibo-ad-altare

GITÁROS ÉNEKEK

Jó az Úrban bizakodni (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=drYGMsx6mcs>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Túrmezei Erzsébet: Mégis

Milyen sokat kellene hinnem,
s milyen keveset hiszek.
Mily keveset kellene vinnem,
s mennyi terhet viszek.

Egyedül Rá kellene néznem,
s magamra révedek.
Ragyog a cél viharban, vészben,
s hányszor eltévedek.

Mégis... elcsüggedjek, megálljak?
Miért csüggedjek el?
Hisz olyan keveset hiszek még,
s már az is fölemel.

Mint minden én nyomorúságom,
nagyobb a kegyelem.
Ebben hiszek, s szemem bűnbánón
megint ráemelem.

Kis hitet, hogy megerősítsen,
míg többről többre nő,
s egész a célig elsegítsen:
hatalmas Isten Ő.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Megteszem-e azt, amit kér tőlem Jézus? Hagyom-e, hogy az ő felhívása
- „kihozzon” a megszokottságból, a kényelemből?
- A saját tapasztalataimban bízom vagy kivetem a hálót Jézus szavára?
- Hogyan erősíthetem meg a lelkemet ahhoz, hogy Jézus szava szerint cselekedjem minden nap?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, őrizd szüntelen jóságoddal Egyházadat, és erősítsd mindenkor oltalmaddal, mert csak a te kegyelmedre hagyatkozhat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy Simon Péterhez hasonlóan magam is figyelmesen hallgassam szavadat ,és aszerint merjek bátran cselekedni! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra! (Lk 5,1–11)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus szelíd ereje győz.
- Az Úr engem is gyógyít. Ő Orvos számomra is.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Ha rábízom magamat az Úrra, akkor én is megtapasztalhatom az ő szavának erejét.
- Nem kell félnünk Isten jelenlététől és közelségétől.
- Jézus nem a bűnösségemet nézi, hanem engem is arra hív, hogy emberek halásza legyek.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 5. vasárnap („C” év)

Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyházatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: Mégis – <https://bibliatanulmanyok.hu/2009-3/d/ch64-turmezei-erzsebetmegis>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu